

Előfizetési díj:

Negyedévre... 2 kor.
Félévre... 4 kor.
Égész évre... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

II., Irma-tér 3. szám, I. em. 3.

Majelen julius és augusztus kivételével havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaújhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkevelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A tanulói versenyek rendezetlensége.

A legnagyobb érdeme tornatanárainknak, hogy a mai tanulósg igazán kedvvel vesz részt a részére rendezett versenyekben. Ma már nem öt-hat nevezést kapunk egy-egy iskolai versenyre, hanem ötvenet, hatvanat. Pedig azt sem mondhatjuk, hogy tornatanáraink a tömegképzést elhanyagolnák; a tornát a szabadtéri sport nem szorította háttérbe. Csak az történt, hogy az ifjuság nagyobb tömege már önképzésre gondol s miután torna-szerekkel nem rendelkezik, a szabadtéri gyakorlatokban erősíti magát.

Ez örvendetes haladásban még fokozta a szép eredményt az ifjusági sportköröknek a ministerium által megindított szervezése. Alig van hazánkban már iskola, hol a legáldásosabb eredményeket ne eredményezné az ugyancsak lapunkban felvetett eszmének megvalósítása.

Ugyde, van e gyors fejlődésnek némi aggasztó tünete is, mit épen most kellene elhárítani, mikor még kevés kárt okoz. Ugyanis most minden iskola a maga tetszése szerinti időben és módon rendez a versenyeket. Pedig nagyon jól tudjuk, hogy a tanulók korának, fejlettségének meg nem felelő versenyekből

végzetes bajok keletkezhetnek. Olvastunk gyermekifjak számára kiirt nagytávolságu versenyekről, melyeket egyenesen be kellett volna tiltani, ha lett volna erre hivatott hatóság.

Első dolog volna tehát, hogy a ministerium részéről induljon meg a mozgalom, hogy az ifjusági sport-, torna- és testgyakorló-körök egy egységes szövetséget alkossanak. Ez a szövetség hamarosan dolgozza ki a tanulói versenyeknek tervezetét, irassa meg a versenyek rendezési, illetve rendezhetési módját, feltételeit; a versenydíjazási, időmérési, eredmény-mérési módokat.

Azt is tudjuk azonban, hogy mindez lassan menne a szövetséggé alakulás utján, tehát még jobbnak tartanók, ha a Testnevelési Tanács egyik erre hivatott tagja dolgozná ki azokat a szabályzatokat és a Testnevelési Tanács a ministerium utján küldené le az ország minden iskolájának az ezután kötelezőnek tartandó versenyzési ügyrendet, versenynemeket, gyakorlatozási szabályokat stb.

E szabályzatra vonatkozólag már sok jó dolgot olvastam e lapokban, de legyen szabad nekem is röviden felsorolnom azokat a főbb elveket, melyeknek szem előtt tartásától fog függni, hogy a tanulói versenyzés kárt, vagy hasznot jelent-e.

A szabályzatnak pontosan ki kell jelölni nemcsak azon testgyakorlati módokat, melyekben egyes osztályok tanulói versenyezhetnek, hanem a versenyek mértékeit is.

Ezen lapokban felvetett standard, mérték-megállapítását mindenekelőtt minden iskolára kötelezővé kell tenni. Ezen mérték-versenyek fogják elvenni az atletikai versenyzés iránt több oldalon tapasztalható ellenszenvet. A mértéknek korok, osztályok szerint való megállapítása rendkívül nehéz, de okvetlen eldöntendő, ha csak pár évre is. Majd pár év múlva revideálni lehet a dolgot. Az amerikai standard a mi tanulóinknak erős lenne.

A megalkotandó szabályzatban nem kell megfelekedezni a középiskolai bajnoki versenyek kérdésének eldöntéséről sem. Erre nézve a tanárság felfogása nagyon eltérő. Mi a magunk részéről nem elleneznők a középiskolai bajnoki versenyek rendezését, de csakis úgy, hogy erre egy külön mérték (standard) állapíttatnék meg. Például mondjuk, hogy bajnokságra csak olyan tanuló jelentkezhetik, ki a rendes mértéket kettős értékben üti meg. Vagy mondjuk, hogy csak a középiskolák két felső osztályának rendeznénk bajnoki versenyt. Vagy azt is kiköthetnénk, hogy csak az iskolában már három érmet nyert tanuló mehet bajnoki versenyre. De bármiként szoritjuk is meg a középiskolai bajnokságokat, azokat rendezzük, mert nagyon jó hatással van az egész ifjúságra. Azt talán mondanom sem kell, hogy egy iskola, de még pár se rendezhessen bajnoki versenyt, hanem mondjuk, hogy legalább 5–10 iskola rendezhet közösen bármilyen bajnoki versenyt.

Afelől is sok szó hangzott már el, hogy ne aggassuk már a csecsemők mellét is tele érmekkel. Ebben is van igazság! Csak legközelebb is megkérdeztem egy 16 éves ügyes tanulót, hogy hány érme van már; azt mondja: 64! És csakugyan, épen annyi érmet szerzett össze három év alatt. Most az vesz és ad érmet, aki csak akar. Összeállnak huszan, versenyt rendeznek maguk közt, a nevezési díjakból megveszik az érmeket és estére csaknem mindenik tanuló éremmel tér haza.

A tréningről is kell szólni a kidolgozandó szabályzatban, még pedig úgy, hogy semmi-féle tréning sem engedhető meg, ami a rendes étkezési, alvási, munkálkodási rendtől bármiben is eltér. A tréning alatt a tanuló csak annyit értsen, hogy tanulja meg az illető testgyakorlási módot és a rendes heti órákon, mondjuk háromszor hetenként, gyakorolja magát a verseny-nemben. Az izzasztást, a soványítást úgy kell a tanuló előtt feltüntetni, mint rája nézve veszedelmes dolgot; mert az is.

Az itt sürgetett szabályzat kidolgozása a főváros iskoláira nézve már meg is történt. A fővárosi iskolai sport-bizottság első gyűlésén Stankovics Szilárd elnök megbízott egy albizottságot e szabályzat kidolgozásával. A szabályzatot legközelebb a nagybizottság fogja tárgyalni, mikor majd mi is ismertetni fogjuk a munkálatot.

Ha a főváros után az állam is elrendeli a versenyeknek egyöntetű rendezését, ismét jó kerékvágásba kerül a szépen fejlődő ügy.

A testgyakorlatok módszertanából.

A járás tanítása.

Különösen hangzik, de úgy van, hogy a legtöbb ember nem tud jól járni. Sőt azt is mondhatjuk, hogy még a legműveltebb emberek sem tudják, hogy van a járásnak más módja is, mint a hogy ők járnak. De még továbbá azt is bátran állíthatjuk, hogy a legtöbb ember jól állni sem tud. Ez mind nem olyan nagy baj, de az már baj, hogy a tanulóifjúság, melyik hetenkint két órában elsősorban állni és járni tanul, nem tud jól, szépen, egészségesen állni, sem járni. Már pedig ezt a tényt a közoktatási miniszteriumnak egy oly magasrangú hivatalnoka állapította meg, kinek módjában volt az ország összes középiskoláit láthatni. A szomorú állapoton miniszterünk segíteni is akar, azért a tornafelügyelői látogatóknak különösen meg kell figyelniök, hogy milyen különösen a felső osztályu tanulók külső megjelenése, milyen az alakjuk, milyen az állásuk. A tornafelügyelői tájékoztatás 5 ik pontja e kérdést tartalmazza: „Tud-e az intézeti ifjúság legalább a felsőbb osztályokban szabatosan, minden külsőleg észrevehető kényszer nélkül egyenes testtartással járni?”

Most mindjárt hozzátehetjük, hogy a tornafelügyelők csaknem minden iskolában találtak e tekintetben kifogásolni valót.

Ugyhát nagyon szükséges, hogy a tornatanítás a járás tanítására nagy gondot fordítson. De nem úgy mint a német tornaórákon szokásos, hogy a tanulókkal helybenjárást végeztetünk, hanem úgy, hogy magunk járunk először a tanulók előtt egész szabályosan, csendesen, majd gyorsan. Azután megmagyarázzuk a járás mozdulatait egészen alaposan, részleteire szedve. Megmondjuk, hogy a felső test a járásnál mindig teljesen egyenesen áll, sohasem hajlik a derékban előre. Az első lépést tévén, figyelmeztetjük a tanulókat, hogy e testtartásban okvetlen a sarok éri előbb a földet, azután a talp. Most amint a lábamat felemelem, a lábujjaim hagyják el utoljára a földet. Arra is figyelmeztessük a tanulókat, hogy az egészséges, legkevésbé fárasztó járásnál nem elég, hogy egyenes felső testtartással, sarokról lábujjra lépünk, hanem a lelépő lábunk mindig térdhajlítás nélkül kell a földet érinteni.

Meg kell mutatni a tanulóknak lassan, majd gyorsan a hibás járási módokat. Hiba az, ha a járó előre hajlik, ha térdhajlítással egész talp egyszerre éri a földet, ha oldalt dülő testtel járunk. Helytelen a karoknak nyújtott lóbálása.

A tanulókat a járásra tanítván, meg kell magyarázni az izmok munkáját, a szív, tüdő működését. A fejlet egyenesen előre kell irányítani, inkább fel, mint le kell szegni a nyakat.

A járás tanítása egyes sorban történjék. A körben, vagy ovális ívben járó tanulók közül a hibásan járókat a tanár szólítsa a körbe maga mellé, figyelmeztesse a hibára.

A járás először a legcsendesebb lépésben történjék, s csak ha mindenki tudja a helyes járásmódot, lehet a gyorsabb járást gyakorolni. A leggyorsabb járást is tanulni kell, sőt ebben versenyeztetni kell az osztályt, hogy maguk lássák a szabályos járás, a szabálytalan járás és futás közt lévő különbséget

A tiszta járásnál a lábak közül egy lábunk a sarka, másiknak a lábujjhegye mindig érinti a földet, a futásnál mindig van egy pillanat, mikor csak egy láb éri a földet, s van olyan is, mikor egyik láb sem érinti a földet.

A járás gyakorlása sohase történjék úgy mint eddig, dobszóra, mert a tanulók lépése nem egyforma. Egészen más a katonai rendgyakorlat, mint a járás tanítása.

A tanuló kirándulásoknál még a hegyre felmenetelkor is figyelmeztessük a tanulókat, hogy a tiszta járásra vigyázzanak, mert így kevésbé fáradnak el. Csak a nagyon meredek lejtőn szabad lépcsőjárás módjára felfelé menni. De itt is figyelmeztessük őket, hogy ne járjanak úgy, hogy mindig mindkét lábuk a térdben hajlítva legyen. A hegyről lejövetelnél is az elől levő láb gyujtva érje a földet és előbb a sarok, azután a talp.

Ne sajnáljuk az időt a járás, később a hosszabban tartó gyaloglás tanításától, hisz ez az ember legfontosabb testmozgása.

Októberi háromnapos táborozásunk.

A cserkész őrszemtáblának sok az olvasója. Láttatok? Olvastatok? Háromnapos táborozásra megyünk Visegrádra. A lelkesedés magja el volt hintve. Másnap okt. 4-én reggel 100 cserkészőrszem várta lobogó zászlói alatt katonás rendben állva a szentendrei hajó indulását. Még néhány perc s zászlóink ott lengettek a hajó fődélzetén, vígan integetve Pestnek, Budának, lengő zsebkendőnek, megemelt kalapnak.

Azonban ugylátszik az öreg Kronosznak nem nagyon tetszett, hogy ezeket a fiatalokat annyira dédelgetik s hogy keblük oly nagyon teli van örömmel, mert egy kettőre olyan sűrű ködöt bocsátott le a Dunára, hogy nemcsak mi, de még a hajó sem látott ugyannyira, hogy az újpesti sziget felső végén a nyílt Dunán kellett megállanunk, ahol egy jó félórát vesztegeltünk.

Vesztegeltünk, de nem vesztegettük az időnket, mert biz' hamar kifogtunk az idők öreg urán. Vagy mire is való a hátizsák, ha nem arra, hogy az ember, ha valami nyomja, különösen a hátát — ne könnyítsen rajta? A gondolat sem szál gyorsabban, mint ez az elhatározás. Néhány másodperc és minden zsáknak tátva meredt gazdájára a szája. — Az igaz, hogy három napra való élettítkot rejtegetett a zsák gyomra s mi a három napnak éppen a lelegején voltunk, de hát uramfia! Ha az ember hatkor kel és félhétkor indul s mindeddig még csak egyetlen-szszor reggelizett, félnyolczra csak megreggelizhet másodszor! Volt is keletje a reggelinek, megis könnyebbült reá nemcsak a hátizsákunk, de szívünk is, mert mire elhallgattattuk a nagy mormogót, foszladozni kezdett a köd s megindult a hajó s bár lassan haladt, de biztosan.

Nem kis késedelemmel érkezünk meg Szentendrére, de legalább napsugaras ég alatt és reményekkel, mert oly szép napunk lett, hogy egy hét multára sem féltünk az esőtől. Nem is lett eső, míg nem szakadt. — Vig énekszöval vágunk neki az utnak. A szentendrei rácz gyerekek egész raja futott utánunk, akárcsak a katonabanda után, de miután látták, hogy biz sem megállni, se tábor verni nem akarunk, egy-két bátor kurjantásra elmaradoztak tőlünk.

Egy órai gyaloglás után végre delező helyünkre értünk, a Püspök-forráshoz, hol rövidesen tábort ütötünk. A csapat százfélre loholt. Ki vizet, ki rőzsét, ki gallyat, ki száraz füvet hozott, míg a többije krumplit hámozott, hagymát vágott, szalonnát aprított s a lobogó lángok fölött ott sistergett, sült-főtt az ebéd.

Délután két órára megszólalt a csapattiszt síjja. Papirosok, hulladékok máglyára kerültek; nekivágtunk a kőhegynék. A menetelés kissé erős volt, de gyakorlott őrszemeink rugékony izmai meg sem érezték azt, azonban ha egyik-másik mégis magasnak találta a föld pupját, csak azért is fölmászott rá. De meg is volt jutalma, mert szebb, jobb levegőt, mint amilyenben itt volt részünk, aligha teremtett a Úr Isten. Oda is varázsolta csakhamar cserkész őrszemeink pesti-szinü arczára az egészség piros rózsáit! Köröskörül az Isten szép azúrkék egébe vesző hegyek remek koszorúja, sötétlő erdők, alant zöldelő völgyek, rétek, melyeken ott kigyózott-tekergődött a Nap visszatükröződő sugaraiban az ezüstcsillogó Duna.

Ám a nap már estére hanyatlik. Eleget kísért, világított nekünk, most amoda szándékozik a földteke másik oldalára, hogy fölrázza az alvókat s ideküldje az ő fáradt cserkész-őrszemeinek az álom tarka pillangóit. Éjjeli szállásra hát! Megfújták a takarodót, gerelykopja megnyugszik, a hátizsák lovára kap s gyite haza, oda abba a mély völgy sötét erdejébe bujtatott kis paradicsomba, melynek kellő közepén nem ugyan a tudás fája, de az álmok csendes tanyája honol. Fölrása is van: egy jószívű ember jótévő lelke egyik vágya nyert ott testet s így épült az Arányi-menedék-ház. A magyar kereskedők e kedves helyén kedves szeretettel fogadott az egyesület ifju gondnoka s ugyancsak kéz és láb lett, hogy a 100 ifjut kellő kényelemmel elhelyezze, s minden gondolata az volt, kinek hozzon még párnát, kinek meleg takarót.

Éjjeltájt hatalmas dörömbölés keltett fel álmunkból, három bőrig ázott turista kért bebocsátást, mert ugyancsak szakadt az eső. Fel is ázott reggelre minden ut, meg is dagadt minden patak, kerékcsapás, úgy hogy bizony ahol tegnap porban dobogtunk, ma bokáig gázoltunk vizben-sárban, mely ragacos voltával még jobban marasztalt, mint az Arányi-ház kies földiparadicsoma. Így az éjjeli felhőszakadás megrontotta tervünket is, mert szó sem lehetett többé arról, hogy gyalog menjünk Visegrádra. Vissza hát Szentendrére s onnan hajóval Visegrádra. A nap borus volt, lógós, mintha minden felhője lekiváncoznék a mi nyakunkba. Meg is csappant a jókedv. Ám, mihelyest a Mátyás-forrás körül kigyultak tüzeink, a bográcsok furcsa muzsikájára, a vizes gallyak pattogására megjött a jókedv is, mely ugyancsak sötét estig tartott. — Éjjeli szállásunk a visegrádi iskolaszéki elnök jóvoltából a visegrádi iskola volt. Reggelre kelve úgy találtuk, hogy az iskola padlója nem is oly kemény, mint az iskola padjai.

Legérdekesebb napunk mégis a harmadik volt. Egész napunkat Salamon tornyának és a fellegvárnak szenteltük.

Reggeli táborunkat a Salamon-torony aljában ütöttük fel. A hűvös, ködös reggel közelebb hozott bennünket a tüzek köré mindegyikünk egy-egy karéj

kenyérrel s nyárshegyre tűzött szalonnával a kezében odaült melegedni. A tüzek vigan lobogtak, a parázs adta a meleget, de biz azért egyetlen szalonnának sem sikerült teljesen megpörkölnie, mert a türelem rövidebb volt, mint a szalonna, mely már sülés közben darabokban tűnt el egy-egy falat kenyérrel a tátongó örvényben. Tíz órára mi voltunk urai a várnak. Sip-, dob-, trombitaszó hangoztatta, hogy a várnak újra van gazdája, nem is egy, de egy egész tábor. Első dolgunk persze ismét csak a létfentartás nagy eszméjének szolgálni s a maradékot mind megfőzni, mind megenni. Hazavinni szégyen volna. Nem is volt nehéz megfelelni a nagy feladatnak, mert biz azok az első napi nagy darabok Lázár-morzsákká kicsinyültek, s a hátizsák egyik csücskébe huzódtak.

Napunk gyönyörű volt. Az aradi vértanuk emlékét szebb helyen meg nem ülhettük volna. Katonásdi, háborusdi, távbeszélés avagy inkább távkiabálás, sürgönyözés bőven járta, volt ott valóságos várfoglalás is. No de az ünnepi kolbásznak is van vége, vége lett a mi jó multságunknak is, mert az idők szelleme attól félt tán, hogy haza sem kerülünk jó dolgunkból, zengeni, dörögni kezdett, hamarjában meg is mosott becsületesen, hogy tisztán kerüljünk haza. Csillagos, holdfényes estén, a csillogó Dunán érkezünk vissza, azóta is sokszor emlegetett háromnapos gyönyörű munkánkról.

Sz. F.

Az amerikai egyetemi sportéletről.

Közismeretes, hogy Amerikában akárcsak Angliában mily hatalmas sportélet uralkodik az egyes egyetemeken. Ott teljesen kibontakozik ókori görögök nagyszerű kulturája, amely egyenlő mértékben helyezett sulyt a fizikai és szellemi kiképzésre.

Amerikában mintegy 400 oly intézmény van, mely magát egyetemnek nevezi, ezek azonban egykettő kivételével nem állami, hanem magánintézmények. Minden egyetemnél ugyszólván egyforma a testi kiképzés berendezése. Télen a tornacsarnok szolgál a sportüzésére. E csarnokok hatalmas épületek, amelyekben nemcsak a tornacsarnok foglal helyet, hanem külön teremek vannak a játékok, box és vívás üzése részére. Maguk a tornacsarnokok emeletesek és az emeleten van az emelkedett fordulóval ellátott futópálya elhelyezve.

Nyáron első sorban egy hatalmas uszoda áll a hallgatók rendelkezésére, mely azonban úgy van építve, hogy télen lefedhető. Az uszodán kívül kb. 60 lawn-tennis pálya, egy vagy több baseball és labdarugó pálya s végül egy 402 $\frac{1}{4}$ méter területű futópálya, melynek belsejében üzik az ugró és dobó sportokat.

Minden az egyetemre beiratkozó diákot orvosi vizsgálatnak vetnek alá. Az orvosi vizsgálat állapítja meg, hogy ki mily mértékben sportolhat. A gyengébb

szervezetüeknek külön előírt sportot kell üzniök Egyébként mindenki oly sportot üzhet, melyet kedvel, de azt sportszerűen kell üznie és pedig felügyelet mellett.

A harvardi egyetem 5000 hallgatója közül statisztikai adatok szerint 65—70 százalék sportol.

A princetoni egyetem 3000 hallgatója közül 1487 versenyzett az elmúlt évben, nem is szólva azokról, kik csak kedvtelésből, de nem versenyre készülve sportoltak.

Ezen egyetemnek 44 baseball, 27 basketball, 7 verseny nyolczas és 4 klinkernyolczas evezős csapata, 44 egyenkint hat emberből álló futóstaifétája, 4—4 labdarugó- és rugby-csapata, 400 versenyzője és 4 vízipóló csapata volt.

Az egyetemközi mérkőzéseken 65 labdarugó, 100 athléta, 80 baseball, 25 basketball, 40 uszó, 8 tennisz, 20 tornász és 40 evezős lett trainerek által előkészítve.

Ezen intenzív sportolás mellett rendkívül nagy súlyt helyeznek a szellemi kiképzésre is. Mert abban a pillanatban, amikor az athléta a tanulásban, melyet százalékos osztályzattal bírálják el, (a maximum 100 százalék,) 75 százaléknál alacsonyabb osztályzatot nyer, a sportolástól, az egyetemről való kizárás terhe mellett eltiltják.

Szigorúan tilos az ahlétának a dohányzás és a szeszes italok élvezése. Ezen szabályt rendkívül szigorúan kezelik, sőt Michigan államban a törvény is tiltja egyetemi hallgatónak bárhol szeszes italnak való kiszolgálását. Szigorúan megkövetelik az egyetemi hallgatótól, hogy szabad uszó legyen, mert enélkül például orvosi diplomát nem is nyerhet el.

A nagy versenyekre készülő athlétáknak nem szabad az egyetemen kívül lakniok. E célra trainingházak állnak rendelkezésre s az athlétáknak teljesen a trainer utasítása szerint kell élnie. E házakban nem csak lakik az athléta, hanem itt étkezik is. Az étkezési számla kétharmadát az athléta, egyharmadát pedig az egyetem fizeti.

Rövidesen vázoltuk fentiekben az egyetemi sportéletet. Ha történetesen összehasonlítjuk a mi egyetemi sportunkat az amerikaival, akkor kétségtelenül meg kell állapítanunk, hogy nálunk csak papíron, vagy jobban mondva névleg létezik egyetemi sport, hiszen a mi egyetemi színeinkben sportolók jó nagy része nem is egyetemi hallgató. Vajjon megtünnék-e ezt az amerikai egyetemi sportegyletben?

A fentiekből azt is láthatják egyetemi sportunkat intézők, hogy nagyon messze vannak a mi egyetemi sportegyleteink az igazi ideális egyetemi sporttól. Nem volna-e helyesebb holmi athletikai lex Owenek helyett inkább azzal törődni, inkább azon működni, hogy nálunk is, ha sajnos nem is ugyanolyan mint az amerikai, hanem hasonló egyetemi sportéletet teremtsenek.

Amerikában nincs az egyetemieknek idejük még lex Owenekre sem gondolni, ott az igazi sportmunka teljesen lefoglalja az egyetemiek idejét, mert ott sportolnak és nem szabályokat terveznek.

Boldog Amerika, melynek ily egyetemi sportja van!
(P. H.)

Athletika, torna, vivás.

A Csillaghegyi Football Club kedden rendezte a vasárnapi megsemmisített ifjusági kezdő mezei versenyét, melyet a MAC. fiatal futói nyerték nagy fölényrel a fiatal munkások előtt, akik az idei szezonban már a második kezdő versenyben vettek részt. Pálföldy (MAC.) és Brok (Munkás TE.) nagyon szép versenyt futottak.

Részletes eredmények: 1. MAC. 2. Munkás TE. 3. Csillaghegyi FC. 4. KAOE.

Egyénileg: 1. Pálföldy Pál (MAC.) 17 p. 29 mp. 2. Brok Jenő (Munkás TE.) 18 p. 3. Varga Ferenc (Csillaghegyi). 4. Zecher (MAC.) 5. Horvát (MTE.) 6. Becskő (MAC.) 7. Kaszonyi (MAC.) 8. Minich (MAC.) 9. Bereczky (MAC.) 10. Tiszovszky (Csillaghegy). 11. Friedlender (KAOE). 12. Kunyik (Csillaghegyi.) 13. Szabó (Munkás TE.) 14. Kovács (MTE.) 15. Weisz (KAOE.) 16. Mészáros (MAC.) 17. Tarkózy (MAC.) 18. Eitner (MTE.) 19. Reisz (MTE.) 20. Potocz (MTE.) 21. Biró (KAOE) 22. (Csillaghegyi). 23. Földváry (MAC.) 24. Miakity (Csillaghegyi). 25. Tomán (Csillaghegyi.) 26. Volf (KAOE.) 27. Brauner (KAOE).

Bély Mihály ünneplése. A Budapesti (Budai) Torna Egylet folyó hó 9-én szeretetteljes ünnepet ült. Erre az alkalmat a budaiaknak érdemduis művezetőjének, Bély Mihálynak személye és annak működése szolgáltatta. 1894. márczius hó 9-én történt ugyanis, hogy a BBTE választmánya, akkoriban tartott ülésében Bély Mihályt, aki jelenleg a székesfőváros tornászati szakfelügyelője és polgári iskolai igazgató, az egyesület művezetőjének megválasztotta. 1894. évi márczius hó 9 étől 1914. évi márczius hó 9-éig husz hosszú esztendő telt el és a husz éves működés évfordulóját az egyesület azzal ünnepelte, hogy ugyanazon napra egy rendkívüli választmányi ülést hívott egybe, melynek kizárólagos tárgya az ünneplés volt.

A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete sportcsoportja szép és előkelő társaság jelenlétében tartotta meg ez évi jubiláris disztornáját. Tíz éve áll fenn az egyesület és a sport terén máris egy emberöltőnek megfelelő haladást mutatott. Husz hölgy és negyven férfi tornász vonult fel. Közös szabadgyakorlatok zenére, nyitották meg az estét. A mai kornak teljesen megfelelő svédrendszerű gyakorlatokat, melyek izlésesen s nagy szakértelemmel voltak összeállítva, kiváló precizitással végezték. A közös szertornázás után a hölgytornászok végezték együttes szabad-

gyakorlataikat kéziszer nélkül, mely tapsokat váltott ki a zsufolásig megtelt tornacsarnok közönségéből. Nyújtó, két korlással összetéve, következett. Fokozatos gyakorlatokat végeztek párosával, kezdve a nyújtón és folytatva korláton. Egy kedves szám következett ezután, hölgyek és férfiak fabotgyakorlatai, melynek két utolsó összetétele is plassztikus képet nyújtott. Az est fénypontja a buzogány mintacsapat volt.

A Vén Fiuk február hónap 28-án tartották közgyűlésüket herczeg Windischgraetz Lajos elnöklete alatt. Az elnök ismertette a klub történetét, utalt a jubileumra és ezzel kapcsolatban kitartásra és klubszeretetre buzdította a tagokat. Altörjay altábornagy, alelnök indítványára erényi Ullmann Gyula alelnöknek, aki immár 10 esztendeje tölti be állását, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak és érdemei elismeréséül a klub plakettjét adományozták. A közgyűlést vacsora követte a Hungáriában, ahol Altörjay altábornagy Windischgraetz herczeg eddigi működéséért a klub nevében köszönetet mondott, arra kérve őt, hogy klubszeretét a jövőben is tartsa meg. Windischgraetz herczeg egyhangú lelkesedéssel fogadott beszédében indítványozta, hogy a jubileum emlékére, az évforduló napján, április 3-án, minden évben összejövetelt és vacsorát tartsanak. Az első vacsora a folyó évben lesz, a Hungária fehértermében, amelyre herczeg Windischgraetz elnök vendégül látja a Vén Fiukat. Beszédet mondtak még erényi Ullmann Gyula alelnök, dr. Nagy Béla, az Orsz. Testnevelési Tanács és a Vivó Szövetség alelnöke, dr. Berend Miklós egyetemi tanár, aki az elnök nevére egy vivóverseny-díj alapítását indítványozta, dr. Hajdu Marczell, a Vivó Szövetség alelnöke, dr. Fenyvessy József miniszteri tanácsos, dr. Horváth Lipót vezérigazgató, dr. Benyovits Lajos táblabíró, dr. Hazay Lóránt miniszteri titkár, Salgó Elemér főmérnök, dr. Schwarz Tibor törvényszéki albiró és a Nemzeti Vivó Club kiküldöttei nevében dr. Szücs ügyvéd. A társaság a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákban oszlott szét.

Az Országos Testnevelési Tanács új tagjai. A válás- és közoktatásügyi miniszter Zielinszky Szilárd műegyetemi tanárt, Jolland Arthur tudományegyetemi tanárt, dr. Weszely Ödön székesfővárosi főreáliskolai főigazgatót, Andor Tivadar állami főgimn. r. tanárt, Sztankovics Szilárd, a Magyar Athletikai Szövetség alelnökét, dr. Gerencsér László székesfővárosi testgyakorlati szakfelügyelőt, Földváry György, a Magyar Vivószövetség alelnökét, Hajdu Marczel, a Nemzeti Vivóklub tagját és a Magyar Vivószövetség alelnökét, domonyi Domonyi Mór, a Nemzeti Vivóklub elnökét, Brüll Alfréd, a Magyar Testgyakorlók Körének elnökét és Biró Dezső, a gyári és ipari munkások testedzésének vezetőjét az Országos Testnevelési Tanács tagjaivá, 1916. évi december 31-ig bezárólag terjedő hatálylyal kinevezte.

Középiskolai Tanulók Vivóversenye. Mintegy 300 főnyi közönség jelenlétében rendezte Lovass vivómester a középiskolások számára kiírt vivóversenyt márczius 8-án délelőtt saját vivótermében. Feltétlen elismerés illel Lovass mestert a verseny megrendezéseért, — mit a helyszínén megjelent dr. Nagy Béla, a Magyar Vivó-Szövetség elnöke is kifejtett, — már csak azért is, hogy utat mutatott hasonló versenyek rendezésére, mert eltérőleg a többi sportágaktól, a vivásban igen kevés gondot fordítottak a fiatalok nevelésére. A kardversenyben 24, a törben 16 versenyző indult, valamennyi legelső vivómestereink tanítványa. A döntőbe került vivók mindegyike nagy készültségről és kiváló iskolázottságról tett tanúságot

A nagyszámu induló a két teremben egyidőben való lebonyolítást tette szükségessé, melynek Lovass mester termei kifogástalannak bizonyultak. A juryben a fiatalabb vivógárda tagjai vettek részt, melyet igen helyesnek véleményezünk, mert az ilyen versenyek igen jó trainingnek bizonyulnak a juryskedésben.

Részletes eredmény:

Kardversenyben:

1. Párizs Ferencz (Toricelli-iskola).
2. Szende Oszkár (Fodor-iskola).
3. Sători L. (Toricelli-iskola).
4. Pintéri N. (Santelli-iskola).
5. Szikszay Elemér (Lovass-iskola).
6. Horn Ede (Santelli-iskola).

Döntőbe jutottak még: Ruttkai (Lovass), Frank és Bodrogi (Krudy) és Vermes (Hollóssy-tanítvány).

Tör-versenyben:

1. Lovass Bandi (Lovass-iskola).
2. Zicher József (Lovass-iskola).
3. Leichtner Ede (Lovass-iskola).
4. Vermes Pál (Hollóssy-iskola).
5. Vermes Ödön (Hollóssy-iskola).
6. Gábor Ernő (Bach-Róna-iskola).

Birkózó verseny Kolozsvárott. A Kolozsvári Egyetemi Athletikai Club vasárnap országos birkózó versenyt rendezett, amelyen a fővárosi birkózók közül több jeles erő vett részt. A verseny folyamán igen szép matchek voltak, legszebb volt a Tóth—Salvan és Knott—Rácz mérkőzés.

Részletes eredmények:

Pehelysúly: 1. Hobot (Postás). 2. Melhart (Postás). 3. Gyarmathy (KEAC).

Könnyűsúly: 1. Salvan (MAFC). 2. Tóth (Postás). 3. Tamcza (Testvériség).

Közép A): 1. Knott (BAK). 2. Rácz (MAFC). 3. Fodor (MAFC).

Közép B): 1. Rados (BAK). 2. Purján (KEAC). 3. Gurat (KEAC).

Nehézszúly: 1. Krtsmeri (MAFC). 2. Szapáry (Postás). 3. Kossuth (KEAC).

Hölgyek boxmérkőzése. Chantillyban a minap mintegy négy-öt száz sportkedvelő jelenlétében folyt le két hölgynek, az angol miss Marnernek s a francia Charpentier kisasszonynak box-mérkőzése, a női világ bajnokságért. A két ellenfél a legnagyobb elszántsággal rohant egymásra. A harmadik fordulónál olyannyira kiméretlenek voltak, hogy a bírónak kellett közbelépni, s szétválasztani a küzdés hevétől önmagukról egészen megfélemezett hölgyeket. A negyedik összecsapásnál Charpentier kisasszonynak sikerült sarokba szorítani ellenfelét, ki pár pillanat múlva már a földön is hevert. Annyira kimerült volt, hogy fel kellett adnia a küzdelmet s kékrevert szemekkel s feldagadt orral távozott. Bizonyos, hogy ez az egész mérkőzés egyáltalán nem volt a legizlésebb. A boxviadal még férfiak között sem szimpatikus, nők között pedig éppen brutális.

Czellövészet.

Az Osztrák Czellövő Szövetség most, tette közzé a folyó évi május hó 31-én, június hó 1., 2. és 7-én tartandó „Jungschütz”-ök czellövő versenyének feltételeit, melyre mint vendégek hivatalosak a magyar ifju czellövők is. Versenyezhetnek azok, kik ifjusági czellövő tanfolyamot végeztek vagy végeznek és 17-23 évesek. Lőtávolság 200 lépés = 150 méter, fekvő, 7 ovális körre osztott emberalakra, 1890-es előírásos hadifegyver (Manlicher) rendes haditöltényekkel. Az 5-ös csapatversenyek eredménye állapítja meg az egyéni versenyeredményeket is. Részletes felvilágosításokkal szolgál a Magyar Országos Czellövő Szövetség nevében dr. Barbul Jenő Budapest, VIII., Üllői-ut 14. II. 4. sz. naponként délután 4—5 óra között.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.			
vonat- szám	óra	percz	vonat- neme
Délelőtt			
154	5 00		szv.
152	5 15		"
122	5 25		"
718	5 40		"
4102	6 00		"
102	6 30		"
156	6 35		"
102	6 50		"
510	7 00		gyv.
1402	7 05		"
104	7 55		"
158	8 00		szv.
708	8 25		gyv.
712	8 40		szv.
134	8 45		"
4104	9 05		"
114	9 15		"
160	9 45		"
162	11 00		"
6504	11 10		"
116	12 00		"
Délután			
164	12 05		szv.
714	12 15		"
1404	12 20		gyv.
138	12 25		szv.
4106	12 30		"
166	1 00		"
4140 ¹⁾	1 15		trvez.
168	1 30		szv.
4108	1 50		"
108	2 00		gyv.
126	2 10		szv.
170	2 15		"
4110	2 20		"
506	2 25		gyv.
108	2 30		"
120	2 35		szv.
704	2 40		gyv.
6710	2 45		szv.
6506	2 50		"
172	3 10		"
140	3 55		"
174	4 10		"
718	4 30		"
110	5 15		gyv.
142	5 20		szv.
176	5 50		"
128	6 00		"
722	6 10		"
144	6 15		"
724	6 20		"
4114	6 40		"
726	6 45		"
1406	6 50		gyv.
130	6 55		szv.
726 ²⁾	7 00		"
178	7 15		"
728	7 35		"
6508	7 40		"
132	7 55		"
710	8 05		"
182	8 20		"
1408	8 40		"
118	9 30		"
502	9 35		gyv.
184	10 00		szv.
706	10 15		gyv.
504	10 50		"
720	10 55		szv.
4116	11 10		"
902 ³⁾	11 30		k. ost.
146	11 35		szv.
702 ⁴⁾	11 45		k. ost.

A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.			
vonat- szám	óra	percz	vonat- neme
Délelőtt			
151	5 05		szv.
721	5 15		"
723	5 35		"
725	5 45		"
4103	5 50		"
133	5 55		"
6701	6 00		"
901 ¹⁾	6 10		k. ost.
701 ²⁾	6 10		exprv.
153	6 25		szv.
6507	6 30		"
135	6 35		"
1407	6 40		"
503	6 50		gyv.
4105	7 10		szv.
709	7 15		"
155	7 20		"
125	7 25		"
727	7 31		"
501	7 35		gyv.
157	7 40		szv.
6501	7 50		"
127	7 55		"
113	8 10		"
4107	8 15		"
719	8 40		"
129	8 45		"
159	9 10		"
705	9 25		gyv.
1401	9 40		"
4109	9 55		szv.
161	10 30		"
715	10 45		"
119	11 25		"
163	12 00		"
Délután			
165	12 50		szv.
137	1 20		"
703	1 25		gyv.
167	1 45		szv.
505	1 50		gyv.
103	2 00		"
4111	2 08		szv.
169	2 40		"
171	3 00		"
6503	3 40		"
173	3 50		"
713	4 05		"
139	4 10		"
4113	5 05		"
175	5 15		"
121	5 55		"
116	6 10		"
1403	6 20		gyv.
177	6 30		szv.
707	6 35		gyv.
105	6 40		"
107	7 10		"
711	7 45		szv.
179	8 00		"
731	8 05		"
4117 ³⁾	8 15		"
143	8 20		"
131	8 55		"
109	9 05		gyv.
6505	9 30		szv.
181	9 35		"
509	9 40		gyv.
1405	9 45		"
4115	10 00		szv.
145	10 25		"
6513	10 30		"
117	10 35		"
717	11 00		"
101	11 05		k. ost.
185	11 25		szv.
honnan			
Délelőtt			
Dunakeszi-Alag			
Czegléd			
Vécés			
Monor			
Esztergom			
Nagymaros			
Szolnok, Czegléd, Ócsa			
(Konstantinápoly, Belgrad			
(Konstantinápoly, Bukarest			
Rákospalota-Újpest			
Lajosmizse			
Vác			
Berlin, Zsolna			
Marosvásárhely			
Esztergom			
Bukarest, Bázias			
Rákospalota-Újpest			
Párkány-Nána			
Czegléd			
(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget			
Vác			
Kecskemét, Lajosmizse			
Párkány-Nána			
Paris, Wien			
Esztergom			
Kiskunfélegyháza			
Nagymaros			
Dunakeszi-Alag			
Szeged			
Berlin, Zsolna, Pozsony			
Esztergom			
Rákospalota-Újpest			
Szeged			
Galánta			
Rákospalota-Újpest			
honnan			
Délután			
Rákospalota-Újpest			
Nagymaros			
Bukarest, Bázias			
Rákospalota-Újpest			
(Tövis, Kolozsvár, Szatmár-Németi, Paris, Wien			
Esztergom			
Dunakeszi-Alag			
Kecskemét, Lajosmizse			
Rákospalota-Újpest			
Temesvár-Józsefváros			
Nagymaros			
Esztergom			
Rákospalota-Újpest			
Ersékújvár			
Wien, Berlin			
Berlin, Zsolna			
Rákospalota-Újpest			
Orsova, Bázias			
Wien			
Bázias, Temesvár			
Rákospalota-Újpest			
Vécés			
Pilisésaba			
Nagymaros			
Párkány-Nána			
Wien			
Kecskemét, Lajosmizse			
Dunakeszi-Alag			
Ségesvár, Stanisla			
Berlin, Zsolna			
Esztergom			
Vác			
Ócsa			
Wien			
Temesvár, Bázias			
(London, Ostende, Paris, Wien			
Dunakeszi-Alag			
A vonatok indulása Buda-Császárfürdőnél.			
4002	5 55		szv.
4004	8 54		"
4006	12 15		szv.
4040 ¹⁾	12 57		"
4010	2 11		"
4012	8 20		"
4016	11 03		"
A vonatok érkezése Budapest-Császárfürdőbe.			
4001	5 30		szv.
4005	7 16		"
4007	8 20		"
4009	10 04		"
4011	2 10		szv.
4013	5 20		"
4017 ²⁾	8 21		"
4015	10 07		"

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
2) Érkezik minden hétfőn, esütörtökön és szombaton.
3) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

Uzás, evezés.

A Győri Torna Egylet evezős osztályának évi össziülésén nagy vitát provokált annak eldöntése, hogy az evezős-osztályba hölgyeket felvegyenek-e, vagy sem. Leghevesebb ellenzője volt a hölgyek felvételének dr. Németh országgyűlési képviselő, udvari tanácsos, az elnöke. Állását kötötte ahhoz, hogy a hölgyek csak oly föltételekkel vétessenek fel, hogy a külön kiadásokat maguk fedezzék s hogy skiffbe egyáltalán nem ülhetnek. Még számosan pro és kontra vitatták a hölgyfelvétel kérdését, míg végre szavazásra került a sor és a hölgyeket 41 szóval 19 ellen kizárták. Győrben, a sportkedvelő hölgyeknél nagy visszatetszést keltett a határozat.

Irodalom.

Cserkész őrszem czimen megjelent az első száma egy hézagpótló, jól szerkesztett ifjusági lapnak. A lap élén mint főszerkesztő e mozgalom lelkes apostola Tas József szerepel, felelős szerkesztő Perényi Dezső Elemér, főmunkatárs Doby Andor. A lap első száma rendkívül érdekes és tanulságos. Kérjük tanárainkat pártolják, ajánlják e lapot tanítványaiknak, megérdemli. Évi előfizetés 3 kor. E számból közöljük „Az októberi háromnapos táborozásunk“ czimű cikket, jelöljük annak, hogy mily hatással van az ifjuságra a cserkész ki-rándulás.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Bpest kel. p. u.-ról. Érv. 1913 október 1-től.

vonat-szám	óra	percz	vonat-neve	hová	Délután		vonat-neve	hová
					vonat-szám	óra		
110	5 40	szv.	Balatonfüred, Tapolca	612	12 20	szv.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	
310	5 44	"	Hatvan	914	12 20	"	Ujvidék, Sarajevo	
302	6 25	gyv.	Ruttka, Berlin	314	12 30	"	Hatvan	
22	6 30	szv.	Bicske	10	12 30	"	Szombathely, Wien	
8	6 40	"	Wien, Graz, Sopron	1008	12 45	"	Fiume, Róma, Eszék	
1502	6 45	gyv.	Kassa, Csorba, Bártfa	1504	1 20	gyv.	Kassa, Poprád-Felka	
1512	6 55	szv.	Kassa, Csorba	316	1 25	szv.	Gödöllő	
1002	7 00	gyv.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce	1304	1 40	gyv.	Fehring, Graz	
602	7 05	"	Arad, Brassó	404	2 00	"	Sátorjajuhely, Lemberg, Kassa	
906	7 10	"	Belgrad, Sofía, Sarajevo	4	2 05	"	Wien, Paris	
1402	7 20	"	Fehring, Graz, Triest	604	2 10	"	Arad, Bukarest	
402	7 25	"	Stryj, Przemysl	916	2 15	szv.	Kiskőrös	
312	7 30	szv.	Lemberg	304	2 20	gyv.	Ruttka, Berlin	
908	7 45	"	Gödöllő	318	2 25	szv.	Hatvan	
308	7 50	"	Belgrad, Sofía, Vinkovce	820	2 30	"	Pécel	
406	8 10	szv.	Arad, Brassó, Bukarest	28	2 30	"	Bicske	
512	8 20	"	Munkács, Lawoecze	518	2 40	"	Szolnok	
1906	8 25	"	Kolozsvár, Brassó	1202	2 45	gyv.	Szabadka, Sarajevo	
306	8 35	"	Eszék, Bród	1902	2 55	"	Tapolca, Eszék	
1706	8 55	"	Ruttka, Berlin	904	3 20	"	Belgrad, Konstantin	
2	9 10	gyv.	Msziget, Stanislan	1016	3 30	szv.	Paks	
22a	9 30	szv.	Wien, Sopron	18	4 25	"	Komárom	
1508 ²⁾	9 35	gyv.	Bicske	322	4 25	"	Gödöllő	
918	10 00	szv.	Kassa, Poprád-Felka	606	5 00	gyv.	Arad, Bukarest, M.-Sziget	
516	10 05	"	Kunszentmiklós, Tass	410	5 10	szv.	Lawoecze, Lemberg	
1112	10 45	"	Nagykátá	6	5 15	gyv.	Győr, Sopron	
24	11 55	"	Balatonfüred, Tapolca	324	5 20	szv.	Szombathely, Wien	
			Bicske	522	5 40	"	Gödöllő	
				808	5 55	"	Nagykátá, Szolnok	
				920	6 05	"	Ruttka, Berlin	
				1004	6 15	gyv.	Kunszentmiklós-Tass	
				514	6 15	szv.	Fiume, Róma, Nápoly	
				326	6 25	"	Kolozsvár, Brassó	
				328	6 40	"	Pécel	
				28	6 45	"	Hatvan	
				920a	6 55	"	Bicske	
				524 ²⁾	7 10	"	Kunszentmiklós-Tass	
				16	7 20	"	Győr	
				332	7 35	"	Hatvan	
				1006 ²⁾	7 40	gyv.	Fiume, Nizza, Cannes	
				1708	7 45	szv.	M.-Sziget, Stanislan	
				1514	8 00	"	Kassa, Csorba, Bártfa	
				910	8 05	"	Belgrad, Sarajevo	
				1908	8 30	"	Eszék, Bród	
				334	8 40	"	Gödöllő	
				526 ²⁾	9 00	"	Szolnok	
				1308	9 15	"	Győr, Graz	
				610	9 30	"	Arad, Brassó	
				1506	10 00	gyv.	Kassa, Csorba, Bártfa	
				836	10 05	szv.	Pécel	
				1010	10 25	"	Fiume, Tapolca	
				408	10 25	"	Kassa, Csorba, Lemberg	
				12	10 55	"	Szombathely, Wien	
				338	11 10	vv.	Ruttka, Poprád-Felka	
				912	11 15	szv.	Bród, Belgrad, Sofía	
				614	11 25	vv.	Arad, Debreczen	
				422	11 35	vv.	Miskolcz, Kassa	
				14a	11 55	szv.	Bicske	

A vonatok indulása

Budapest-Józsefvárosról.

Délután.

808²⁾ 7 00 szv. Gödöllő

A vonatok érkezése Bpest kel. p. u.-ra. Érv. 1913 október 1-től.

vonat-szám	óra	percz	vonat-neve	honnan	Délután		vonat-neve	honnan
					vonat-szám	óra		
339	5 10	vv.	Berlin, Ruttka	823	12 10	szv.	Gödöllő	
645	5 20	tvosz.	Debreczen, N.-Várad	611	12 30	"	Bukarest, Arad	
309	5 30	szv.	Hatvan	301	12 50	gyv.	Berlin, Ruttka	
1905	5 30	"	Eszék, Tapolca	903	1 00	"	Konstantinápoly, Belgrad	
609	5 45	"	Brassó, Arad	401	1 05	"	Lemberg, Kassa	
909	5 45	"	Sofía, Bród, Belgrad	7	1 20	szv.	Wien, Sopron	
19	5 55	"	Torbágy	601	1 25	gyv.	Bukarest, Arad	
318	6 00	"	Pécel	1201	1 30	"	Sarajevo, Bród, Szabadka	
17	6 05	"	Komárom	1	1 40	"	London, Páris, Wien	
1707	6 15	"	Stanislan, M.-Sziget	1901	1 55	"	Eszék, Péca	
11	6 25	"	Wien	325	2 10	szv.	Hatvan	
1505	6 30	gyv.	Lemberg, Poprád-Felka, Kassa	1501	2 20	gyv.	Poprád-Felka, Kassa	
513a ¹⁾	6 40	szv.	Nagyvárad	1301	2 25	"	Graz, Fehring	
407	6 50	"	Lemberg, Stryj, Kassa	919	2 40	szv.	Kunszentmiklós-Tass	
1007	6 50	"	Fiume, Zágráb	23a	8 00	"	Bicske	
1003	7 00	gyv.	Róma, Triest, Fiume	521	8 10	"	Nagykátá	
315	7 05	szv.	Gödöllő	1111	4 00	"	Tapolca, Balatonfüred	
518	7 20	"	Brassó, Kolozsvár	327	4 20	"	Pécel	
917a	7 25	"	Kunszentmiklós-Tass	329	5 25	"	Gödöllő	
317	7 30	"	Gödöllő	823	6 00	"	Szolnok	
319	7 40	"	Hatvan	511a ⁴⁾	6 15	"	Bukarest, Debreczen	
21	7 45	"	Bicske	15	6 20	"	Bruck-Királyhida	
1309	8 00	"	Graz, Fehring	1507 ²⁾	6 25	gyv.	Poprád-Felka, Kassa	
911	8 10	"	Sarajevo, Belgrad	3	6 35	"	Wien, Graz	
1513	8 15	"	Bártfa, Csorba, Kassa	1705	7 00	szv.	Stanislan, M.-Sziget	
1015	8 20	"	Paks	907	7 20	"	Sofía, Belgrad	
519	8 35	"	Bukarest, Kolozsvár	407	7 25	"	Bukarest, Arad	
321	8 45	"	Hatvan	621	7 35	vv.	Szerencs	
13	9 20	"	Győr	305	7 45	szv.	Berlin, Ruttka	
307	9 25	"	Berlin, Ruttka	25	7 50	"	Bicske	
1005 ²⁾	9 35	gyv.	Fiume, Tapolca	1109	8 05	"	Tapolca, Balatonfüred	
913	9 55	szv.	Szabadka	1009	8 15	"	Fiume, Bród	
5	10 05	gyv.	Bruck-Királyhida, Szombathely, Sopron	405	8 20	"	Lawoecze, M.-Sziget	
409	10 20	szv.	Miskolcz	9	8 45	"	Wien, Graz	
28 ²⁾	10 45	"	Cannes, Nizza, Bicske	1511	8 50	"	Csorba, Kassa	
605	11 30	gyv.	Nagyvárad, Debreczen, Arad	27	9 00	"	Bicske	
				331	9 10	"	Pécel	
				1907	9 10	"	Vinkovce, Eszék, Péca	
				603	9 20	gyv.	Brassó, Arad	
				29 ²⁾	9 28	szv.	Triest, Torbágy	
				303	9 35	gyv.	Berlin, Ruttka	
				1001	9 35	"	Róma, Fiume, Péca	
				915	9 45	szv.	Kiskőrös	
				403	9 55	gyv.	Lemberg, Przemysl	
				905	10 00	"	Sofía, Belgrad	
				1303	10 10	"	Graz, Triest	
				333	10 25	szv.	Gödöllő	
				525	10 35	"	Segesvár, Kolozsvár	
				1503	10 45	gyv.	Bártfa, Csorba, Kassa	

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délután.

515²⁾ 4 40 szv. Szolnok
 517 5 00 " Nagykátá
 811²⁾ 5 50 " Gödöllő
 917 6 17 " Kunszentmiklós-Tass

Előfizetési díj:

Negyedévre... — 2 kor.
Félévre... — 4 kor.
Égész évre... — 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatalII., Irma-tér 3. szám,
I. em. 3.Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmartoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcei Korcsolyázó Egylet,
Lőcei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyői Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaújhegyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkadvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Négyéves tornatanárképzés.

A testnevelési tanács utóbbi gyűlésén a legelső és a testnevelés szempontjából legfontosabb üggyel végzett; elkészítette az állami tornatanárképző szervezetét. A minden tekintetben korszakos reform munkálatnak most csak a tornatanárképzés négy évre tervezéséről óhajtunk szólni. Nagyon sok dologgal van a képesítés ideje egybekapcsolva, azért mielőtt a közoktatási miniszterium a tervezetet megvalósítaná, szükséges a képesítésre szánt időt mérlegelni.

Azt előre is el kell ismernünk, hogy a tanítás, nevelés minden érdekének jobban megfelelni, ha a gyermekek épsége, testi nevelése nem 18—19 éves ifjakra, hanem legalább 22—23 éves képzett tanárookra bízunk. Azt nem mondjuk ezzel, hogy magára a testgyakorlatok elméletének és üzésének elsajátítására szükséges volna így sok idő, sőt azt is merjük állítani, hogy a testgyakorlatok tanításához szükséges általános ismeretekhez sem kell négy esztendő. Azonban kell a négy év ahhoz, hogy valamely bármily testi ügyességű ifjúból értelmes nevelőt, gyakorlott tanítót képesíthessünk. Továbbá arra lesz jó a hosszabb képzési idő, hogy az iskolák tanári testületében a

tornatanár nem lesz ezután képesítési idejét illetőleg is állandóan a legutolsó alak.

De úgy gondoljuk, hogy az egyetemi képzéssel egyenrangú tornatanárképző hallgatói, mikor a képesítést megszerezték és egy évre gyakorlatra menve, leteszik a pedagógiai vizsgát, ezután fizetésben és rangban a középiskolai tanársággal egyenlők lesznek. Ez az a dolog, mi bennünket legjobban meggyőzne az általános műveltség nyerésén túl a tornatanárképzés négy évének szükséges voltáról. Az olyan munkától várhatunk csak szép eredményt, melyet lelkesedéssel végeznek. Milyen lelkesedést váltana ki tornatanárainkból az a tudat, hogy egyenlő idejű képzésük dacára fizetésük csekélyebb legyen, mint a rendes tárgyak tanáraié.

Azonban az egyenlő idejű képesítés, mondják, nem biztos mérlege a végzendő munka egyenlőségének. A mennyiség tanár sohasem fogja elismerni, hogy munkája egyenlő legyen például a szabadgyakorlatok vezényleésével, az irodalom tanára nem szeretné, ha Az ember tragédiájáról tartott magyarázata egyenlő értékűnek vétetnék a tornatanár ugrás-magyarázatával. Ez a szempont itt nem úgy mérlegelendő el, hogy a magasabb lelki műveltséget igénylő munka mindenestre jobban fizetendő, hanem

ugy, hogy az ifjuság jövője érdekében egy jól vezetett szabadgyakorlat, egy jól megmagyarázott ugrás minden tekintetben ép olyan fontos, mint a mennyiségtan bármily tételének fejtegetése.

Arról pedig nem is kell e lap hasábjain semmit sem írni, hogy a testgyakorlatok vezetése, tanítása a tanár idegeit, egész szervezetét jobban igénybe veszi, mint bármely más tárgy tanítása.

A négyéves tornatanárképzésnek legrokonszenvesebb alakját a tanács ülésen ugyancsak alaposan megvitatták; azt ugyanis, hogy a hallgatók az egyetemmel milyen viszonyban legyenek. Berzeviczy Albert elnök és több tanácsstag óhajára az ügy úgy dőlt el, hogy az önálló, főiskola jellegű tornatanárképző a tudomány egyetemmel olyan kapcsolatot nyerjen, hogy a hallgatók oda is járhassanak. Azt nem tudjuk, hogy a miniszterium az intézet szervezésekor meg fogja-e változtatni az általános középiskolai tanári vizsgarendet. Mert most például a tornatanárság egészen magában nyerhető el, második melléktárgynak, kérdés, választható lesz-e ezután. Ezzel az üggyel már sok alkalommal, heves vitákkal foglalkoztunk. Ma sem dőlt el a kérdés, hogy jobb-e ha csak tornára képesített tanár tanítja a tornát. Mihelyt azonban az egyetem a főiskolával együttesen adhatna ki bizonyítványt, akkor a kérdés úgy oldódna meg, hogy egyik tárgyból az egyetemen, a tornából a tornatanárképzőn vizsgáznék a jelölt és a gyakorlati év után a pedagogiából hasonlóképp miadkét helyen kellene vizsgát állnia.

Örömmel vettük, hogy a tanács lapunkban a képzővel kapcsolatos internátus felállításáért hangzott szót meghallotta és ajánlja a miniszternek, hogy internátussal kapcsolja egybe a képzőt.

A tanács a tornatanárképző tervezetét elkészítvén, igazán helyes rendben azután az iskolai testgyakorlatoknak reformjával fog foglalkozni. De tervbe vette az általunk már sokszor sürgetett népi testgyakorlatok ügyét is. Itt várhatunk a tanács legszebb munkájára, ha a közoktatási miniszteren kívül a honvédelmi miniszter is segítségére lesz a tanácsnak. Előre

csak annyit óhajunk ez ügyről megjegyezni, hogy igen jó eredményt csak akkor várhatunk, ha a katonailag szervezendő cserkészettel kapcsoljuk egybe a nép erősítését.

A testgyakorlatok módszertanából.

A gyaloglás tanítása.

A legtermészetesebb emberi helyváltoztatási mozgás a tiszta járás, mikor az előre nyújtott láb sarka akkor éri a földet, mikor a hátul levő lábfejnek az ujjhegyei épen elhagyják azt. Ezen mozgásnál van ugyanis a láb izomzata legkevésbé igénybe véve, mert amíg csak lehet a test súlyát az erre hivatott csontszervezet hordja. Már most e tiszta járással szemben gyaloglás alatt általában mindenféle futást és járást, előrehaladó szökdelést értünk. Szűkebb értelemben pedig a gyaloglásnak mondjuk a nem tiszta járást, vagyis azt a járási módot, mikor hajlitott térddel, egész talppal érinti a földet az előre lépő láb.

Az iskolában legjobb a tanulókat úgy tanítani, hogy gyalogol az, aki akár futással, akár járással halad előre. Meg kell a tanulókkal értetni, hogy mikor kell, mondjuk a turistáskodásnál járni, futni, gyalogolni. Már pár óra múlva a legkisebb fiú is tudja a futás és járás közt a különbséget, fel kell őket világosítani a két mozgásnál tapasztalható izom, szív és tüdő mozgásról. Meg kell velük tapasztalatilag értetni, hogy a szív és tüdő munkája az izomerőnek anyagfogyasztó munkája révén erősebb tevékenységre szorítatva, hamarabb is elfárad a futásban, mint a rendes munkájú járásban.

A tanuló szerezzen már, az iskolában annyi gyakorlati önismeretet, hogy a legtermészetesebb mozgásoknál mérlegelni tudja az eleget és a sokat.

A gyaloglás tanítása főleg a tanuló kirándulásoknál történhetik. Itt kell a terep alakulásának legjobban megfelelő gyaloglási módot kipróbálni. Így például az erős kapaszkodónál járunk, a sikon tiszta járással haladunk tova, a nem erős lejtőn leszaladunk, kisebb akadályokat rohanással átugorjuk stb.

A tanításnál a legfontosabb arra figyelmeztetni az ifjakat, hogy vigyázzák meg szívök, tüdejük munkabírását, mert rendszeren nem izomzatuk, hanem belső szervük fárad el hamarabb. A pihenésnél szokni kell a csendes tiszta járásban való pihenésre.

A gyaloglás közben való egészségtani szabályokat is meg kell már a kis tanulókkal is ismertetni. A gyors lehülés, a hidegvizivás, a nedves földre ülés, tulhevülés, napégés, bőrrepedés stb. ellen tudjanak a tanulók védekezni.

Ismerje ki a tanuló a maga erejét úgy is, hogy tudja, mily távolságot tud bejárni, befutni. A versenyzés

előtt tanuljon minden fiú magával versenyezni, tanulja meg a maga erejét legelőnyösebben kihasználni. Erre legalkalmasabb a gyaloglás.

A tanuló kirándulásoknál, a gyaloglásnál kell a tanulókat a maguk turista kellékeinek hordására is kitanítani, hozzászoktatni.

Nem kell a gyaloglást tulhajtani, de fokozatosan a nagyobb utakhoz is erőt és kedvet kapnak a tanulók. Mikor már a futásban, tisztajárásban a fél, illetőleg egy órát elértük, kezdetét veheti a hosszabb, de lassu gyaloglás gyakorlása. A középiskola felsőbb osztályai-ban az erősebb tanulók az egynapi gyakorlásban már elbirják a délelőtt 4, délután 3 órai utat. Sőt egy szünidei vándorlócsapat heteken át jól kibirta a napi 8—8 órás gyaloglást. Ez a csapat azonban turistautra alapos készülés után ment.

Az iskola azonban ennyire nem mehet, elégedjék meg, ha a gyaloglást jól megtanítja és iránta lelkesedést kelt az ifjúságban.

A testi szervezet ápolása.

A gyermeket temperamentuma, vérének gyorsabb löktetése folytonos mozgásra készíti. Ne gátoljuk őt e természetes vágya kielégítésében, ne kívánjuk, hogy a szoba egyik sarkában meglapulva, csendesén játszó játékaival. Had ugráljon, had mozogjon egész nap úgy amint kedve tartja.

Ha a gyermek az iskolaköteles sorba jut, tehát már mint iskolás gyermek, szabad idejét töltsék játékkal, minthogy őt az iskola, különösen az első években, házi feladattal úgy sem terheli meg.

Kétféle játékot különböztetünk meg: szobában és szabadban játszhatót.

A szobában játszható játékok olyanok legyenek, hogy azok a gyermek testét lelkét egyaránt foglalkoztassák, munkakedvüket kielégítsék, oktatólag és nevelőleg hassanak a gyermekre. A jó játék ezeken kívül a gyermek öröklött képességeit megnyilatkozásra készíti, a szép iránti érzéküket felébreszti és kifejleszti.

A szabadban való játékok, amelyek feltétlenül előnyben részesítendőek, különösen ha szaladással, ugrálással, dobálással stb. vannak összekötve, a testi szervezet fejlődését mozdítják elő, amennyiben meggyorsítják a vérkeringést, fokozzák az emésztést, erősítik az izmokat, ügyesítik a testet.

A gyermek testi nevelésében fokozatot kell megállapítani, ép úgy mint ahogy azt a szellemi nevelésnél látjuk, mert nem csak a szellem, hanem a test is tulterhelhető.

A tulhajott izomerőltetés a gyermek szervezetére káros hatással van.

Tudjuk ezt valamennyien, tudja azt még a legegyszerűbb falusi gazda is, aki viláért sem fogná korán munkába fiatal szarvasmarháját, fiatal csikóját, hanem megvárja teljes kifejlődésüket.

A gyermek testi fejlődését illetőleg azonban, mint ahogy azt nap-nap után látjuk, már nem vagyunk ily előrelátók.

A szegénysorsu munkás, a szegényebb sorsu iparos 10—12 éves gyermekeit munkába fogja, vagy ami szintén gyakori, különösen itt a fővárosban korán inasnak adja, hogy a háztartás költségeinek fedezéséhez ők is járuljanak hozzá, ahol aztán oly munkát végeztetnek velük, amely erejüket tulhaladja.

Vannak ugyan törvényeink, amelyek az emberkinzás e nemét meggátolni volnának hivatva, de — csak papíron.

Gyermekeinknek iskolába járásuk egész ideje alatt a szellemi nevelés mellett testi nevelését sem szabad elhanyagolnunk. Az iskolai hatóságok az iskolák fenntartói tudatában vannak annak, hogy a szellemi nevelésnek a testi neveléssel párhuzamosan kell haladnia, ezért a testgyakorlatokat a rendes tantárgyak sorába vették fel.

A testgyakorlatnak az a feladata, hogy a test összes izmait rendszeres gyakorlással erősítse, célszerű mozgással begyakorolja. A testgyakorlás a test valamennyi izmát fejleszti s így az embert erőssé, ügyessé teszi.

A testgyakorlatok, amelyek a gyermek korához fejlettségéhez és erejéhez vannak összeválogatva, az egyes rövid gyakorlatok játékkal kombinálva, rendkívül jó hatással vannak a szervezetre. A gyermeknek naponként gyakorolnia, fejlesztenie kell izmait, tökéletesítenie kell szervezetét.

Kiskorában kielégíti a gyermek ebbeli szükségletét a játék. Hát vajjon nagyobb, iskolás korában, nem kell már játszania? Pótolja-e a játékot az iskolai testgyakorlás?

A testgyakorlat a játékot nem pótolja, hanem kiegészíti.

Mondottuk, hogy a szervezet ápolása céljából a gyermeknek naponként munkálkodni kell. Az iskolai testgyakorlási órák alatt a gyermek egész hétre való munkát nem végezhet el s el sem végez, mivel az iskola ezt meg sem kíséri, nehogy a megerőltetett munkával a gyermek szervezetében kárt tegyen.

Szükséges tehát, hogy a gyermek az ember minden korában, még férfikorában is játsszék. A játék, amely a legtermészetesebb testgyakorlat, minden nemhez és minden korhoz alkalmazható. A felnőttek játékaikat sport elnevezés alatt ismerjük.

Az összes testgyakorlati fajok edzik a bőrt, elősegítik a bőr működését, gyorsítják a vérkeringést, elősegítik az emésztést, fejlesztik, erősítik az izmokat

tágitják a mellkast, a tüdőt; egyszóval: testünket éppé, egészségessé, erőssé teszi.

Jól tudták ezt már a régi népek is. A test ápolására azért fordítottak olyan nagy gondot, mert tudták, hogy csak ép testben lakhatik ép lélek.

Sz. L.

Az angol cserkészmozgalom.

Baden-Powell tábornok fölhívást tett közzé az angol lapokban, melyben kétszázötvenezer fontot kér az angol mozgalom céljaira. Kérelmét azzal okolja meg, hogy állandó tőkét akar teremteni, melynek évi kamatait a mozgalom érdekében használják föl. Két nappal a felhívás megjelenése után Arthur Connaughti herceg Kanadából távirati úton száz fontot küldött, míg más cserkész-barátok ötven—százfontos adományokkal járultak a gyűjtéshez. Haris angol milliomos örökségének gondnoki bizottsága százezer fontot adott a cserkészlet céljaira, s így a gyűjtés négy hét alatt máris a szükséges összegnek — hat millió koronának — felét eredményezte. Az adakozás gyors és bőkebelű volta, úgy látszik, most már fölkelte a felső tizezer figyelmét is, mert a pénzádományok egyre érkeznek s előrelátható, hogy a horribilis összeg néhány hét alatt együtt is lesz. De nemcsak az anyaországban, hanem a gyarmatokban is nagy lépésekben halad a mozgalom, mindenütt gyökeret ver, ahová angol beteszi a lábát. Ezt érdekesen illusztrálja az a levél, melyet Egyiptomból kaptunk, s amely így szól:

Kairó, 1914. február végén.

Furcsa látvány, amikor az ember még a piramisok alján is látja lépdelni a feke meg barna képű cserkészfiukat. Barna vászonruha, bur-kalap, fekete sastolla, nagy bot és hátszák a felszerelésük. Alkalmam volt a mozgalom itteni vezetőjével, az angol Sir Arthur Parkins-szal beszélni, aki az okkupációs sereg őrnagya.

— Az egyiptomi boy scout-mozgalom nem tekinthet nagy multra vissza. Mindössze három éve sikerült megteremtünk azt, ami most megvan. Különösen fontos itt a mozgalom, mivel az iskolákban a testgyakorlat ismeretlen fogalom. Az angol és egyiptomi kormányok egyaránt gyámolítottak bennünket, úgy hogy ma kiváló eredményekkel dicsekedhetünk. Mindenki, aki középiskolai tanuló, az egyuttal boy scout is. Mindegyik maga szerzi meg az egyenruhát, vagy a kormánytól kapja. Az utóbbi eset ritka, mivel itt csak a vagyonosabb gyerekek járnak középiskolába. A csapatok egyes iskolák szerint vannak csoportosítva, formaruhájuk egyforma és csak kokárdáik különböznek egymástól. Ez a szervezkedési mód, ha jár is bizonyos hátrányokkal, nagy részt előnyös. Itt különféle nemzetiségek tartanak fönn iskolákat, így angolok,

francziák, olaszok, görögök. A diákok most, mint boy scoutok, nemzetiségi csoportokban szervezkednek. Ez nemcsak nem lenne baj, hanem még jó is, hogy nemzetiségi eszméiket nem adják föl, azonban az egyes iskolákba járó más nemzetiségű diákok helyzete megnehezült. Évenként nagy együttes táborozást szoktunk tartani, rendszeren a piramisok alján. Óriási közönség szokta végignézni munkánkat. Az egyes iskolai csapatokon belül itt is őrsök vannak, élükön az őrsvezetővel. Őrs-zászlóikon többnyire ó-egyiptomi mitológiai állatok szerepelnek: az ibisz, a krokodil stb. Tapasztaljuk, hogy a mióta az egyiptomi boy scout-mozgalom megindult, az iskolai mulasztások kevesbednek, az egészségi állapotok javultak. Lányok számára most dolgoznak ki egy mozgalmi tervet. A leány-intézetek vezetői egy ankéten helyeslőleg nyilatkoztak róla és különösen az arab leányiskolák igazgatói pártolják. Muzulmán nevelési szempontból aggályok merültek föl, de maga az egyiptomi főmufti oszlatta el őket. Itt is iskolák szerint épül ki a szervezkedés és az egész egyiptomi mozgalom egyre halad a tökély felé.

B. H.

Az országos testnevelési tanács ülése.

A Testnevelési Tanács f. hó 26-án rendes ülést tartott Berzeviczy Albert elnöklésével. Az elnöki bejelentések során, a tanács üdvözölte Illosvay Lajos államtitkár kinevezése alkalmából. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a miniszter a tanács tagjainak létszámát harmincznégyről negyvennégyre emelte és bemutatta az ujonnan kinevezett tagok névsorát. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a miniszter által leküldött segélyügyeket az előadóknak kiosztották s ezenkívül részletes tárgyalás alatt vannak az iskolai testnevelési reform, az iskolai kirándulások ügye, a czéllövészet az iskolában, az iskolai testgyakorló körök, a magyar köznépi fiatalságának testi ereje és ügyességének rendszeres fejlesztése, és az egyetemi testedzés ügye.

Az elnöki bejelentéseket a tanács tudomásul vette és ezután rátértek a tornatanárképzés reformjának tárgyalására. A reform ügyében a tanács állandó választmánya a reformmal foglalkozott és javaslatot terjesztett a tanács elé. Nagy vita indult meg, hogy megadassék-e a testnevelő tanárképzőnek a fok. Ezután azt tárgyalták, hogy a tornatanárképzés az önálló főiskolán teljesen különállóan, vagy a tudományegyetemmel kapcsolatban történjék-e? Sztankovics Szilárd nem kívánja elzárni a hallgatóságot attól, hogy a tornával közös vonatkozású tárgyakat a tudományegyetemen hallgassák. Gopcsa László miniszteri tanácsos arról szólt, hogy az egyetemen nem szoktak kapcsolatot létesíteni semmi más főiskolával és ez a

kapcsolat sem a növendékek, sem a tanárok szempontjából nem lesz kedvező. Dr. Bárczy István kifejtette, hogy akkor, ha a tanács nem kívánja a testnevelést egy más szaktárggyal összekapcsolni, a testnevelési főiskolát teljesen függetleníteni kell. A lehetőség azonban ne zárassék el a hallgatók elől az egyetem látogatásában, de ez ne legyen kötelező. Berzeviczy Albert a tanács indítványát pártolta. Végül a tanács javaslatát fogadta el, mely szerint a testnevelő tanárképzés önálló főiskolán, de lehetőleg a tudományegyetemmel is kapcsolatban, egyidejűleg úgy történjék, hogy a főiskolai és egyetemi képzés megfelelően összeegyeztessék. Kimondották, hogy a tornatanárképző négy évfolyamból álljon, amelybe az egyetemi képzést is beleszámítsák. Szóltak még a felvételek feltételeiről és arról, hogy a férfihallgatóság részére a főiskolán internátust létesítsenek.

A tornatanárképzés reformjának letárgyalása után elfogadta a tanács az országos testnevelési alap szabályzatát s áttért az 1914—15. évi költségvetés tárgyalására. A vita során Biró Dezső a munkások sportolásától szólt és az iskolákból kikerülő földmives, iparos és kereskedő ifjuság kiképzésére felvett huszonötezer korona fölemelését kérte. Sztankovits Szilárd kifogásolta, hogy a testnevelési alap terhére sok olyan tételt állítottak be, melynek megoldása szorosán az állam feladata s azokat az állam terhére kell elszámolni. Az így nyert összeget a szabad sportok üzésénél felmerülő kiadások fedezésére kell fordítani. Andor Endre, Bolla Mihály felszólalásai után a költségvetést elfogadták. A segélyüggyek tárgyalásánál a tanács javaslatára a Szegedi Torna Egyletnek a rendezendő szövetségi tornaünnepély költségeire 5000 K, a M. A. Szövetségnek 2500 K, a M. U. Szövetségnek 3000 K, a Motesznek 800 K, a Kolozsvári KAC részére 300 K és a Délmagyarországi Sport részére 500 K segélyt szavazott meg. Végül elhatározta a tanács, hogy a Testnevelési Almanach szerkesztését megvalósítja.

Iskolák, főiskolák.

A VI. ker. felső ker. iskola által a Gyáli-uton rendezett mezei versenyen kilencvenen indultak. Beérkezett 80 futó.

Részletes eredmények:

I. Ágostai főgimn. 207 pont (3, 8, 9, 13, 19, 20, 23, 30, 32, 50). II. VI. ker. keresk. isk. 258 pont (5, 12, 14, 21, 27, 33, 35, 36, 37, 38.) III. VIII. ker. Tavaszmező-utcai gimnázium (2, 15, 17, 19, 22, 40, 41, 34, 52, 53.)

Egyénileg: 1. Korének (II. ker. keresk.), 2. Koszta (VIII. ker. gimn.), 3. Pfahler (Ágostai főgimn.), 4. Varga (VI. ker. keresk.), 5. Gombosi (VI. ker. keresk.), 6. Scepanovszky (Röser). 7. Major (II. ker. keresk.), 8. Krepuska (Ágostai főgimn.), 9. Minidi (Ágostai), 10. Vitt (II. k. reál).

Athletika, torna, vivás.

A Szegedi Athletikai Klub kerületi versenyének részletes eredményei:

Pehelysúly: 1. Hardt Tivadar (Aradi Toldi AC)
2. Kuba György (Arad), 3. Ottlakán István (Arad.)
8. ind.

Könnyű súly: 1. Pongrácz József (Szegedi AK)
2. Regdon Mihály (SzAK), 3. Nyári József (SzAK).
9 induló.

Közép a): 1. Dultán Sebő (Arad), 2. Pataki Tamás (SzAK), 3. Györkey Lajos (SzAK.) 8 induló.

Közép b): 1. Szarka Imre (Arad), 2. Bosnyák Aurél (Arad), 3. Szöllősy Pál (Szabadkai SpE.) 5 induló.

Nehézsúly: 1. Téger József (Arad), 2. Zemkó János (Szabadkai MTE), 3. Pozsár István (SzAK.)
4 induló.

A berlini olimpiád tornászati programja. Az 1916. évi olimpiádon, melyet Berlinben tartanak meg, a tornának fokozottabb mérvben fognak teret engedni, mint a stockholmin, ami, — tekintve, hogy a világverseny rendezői a németek, — érthető is. A német olimpiai bizottság tornaszakosztálya a napokban adta ki a tornászati versenyek programját, melyet arra való tekintettel, hogy ez bennünket, akik Stockholmban épp a tornában arattuk egyik legszebb sikerünket, közlelő érdekel, az alábbiakban közlünk főbb vonásaiban.

A tornaversenyek és mutatványok ideje minden eddigi hirtől eltérőleg, július 1-től 4-ig terjedő négy napban van meghatározva. Minden egyes résztvevő nemzet az egyéni versenyekre legfeljebb 8, míg a csapatversenyekben csupán egy csapattal szerepelhet. Az általános feltételek meghatározzák többek között a díjazást, mely az egyéni számokban azonos az eddigi olimpiádok egyéni számainak díjazásával, míg a csapatversenyekben a győztes nemzet szövetsége oklevelet, a résztvevők mindegyike aranyozott ezüst, a második ezüst, a harmadik pedig bronzérmes nyer. Az egyéni verseny győztese azonkívül védi egy évre Prága városa által felajánlott vándordíjat, amelynek az olasz Braglia a jelenlegi védője.

A tornászati versenyek a következő küzdelmekből fognak állani: 1. Német rendszerű versenytornázás bármely nemzet tagja részére (hatos, illetőleg tizenkét számból álló összetett verseny); 2. tornaversenyjátékok; 3. csapatversenyek, tetszés szerinti rendszerben; 4. egyéni versenyek nyújtón, lovon és korláton; és végül 5. különleges mutatványai az egyes, jelentkező nemzeteknek. A versenyek részletezésére áttérve, a tizenkettes (összetett) verseny minden résztvevője tartozik nyújtón, lovon és korláton egy-egy előírt nehézségi gyakorlatot, ezen három szer közül kettőn két ujjal előírt gyakorlatot és végül a harmadikon egy előírt gyakorlatot bemutatni. Egy előírt (és esetleg kéziszerrel vég-

zendő) tagszabadgyakorlat adja a 11. számot, míg a 12 ismét összetett: három ugynevezett népes gyakorlatból áll. Hogy mit ért a kiírás fenti kifejezés alatt, azt majd az alábbiak során részletezzük. Az eredmény megállapítása a pontozási rendszer szerint történik; minden egyes gyakorlatnál elérhető pontszámok maximuma tiz, mindazok, akik legalább 100 pontot értek el, győztesek. Meg kell itt jegyezni, hogy a kiírás valószínűleg minősítést ért vagy akar érteni győztesek alatt, mert annak ily módon való használata ellentmondás. A hatos küzdelem öt előírt szabad vagy kéziszer gyakorlatból áll. A pontozás ugyanolyan, mint az előbbi küzdelemben, csak hogy a győztesek csoportjába való bekerüléshez legalább 75 pont szükséges. Az összes szeren végzendő előírt gyakorlatokat a bizottság negyed évvel az olimpiád első napjától számítva fogja közhírré tenni.

Népszerű gyakorlatok alatt a német olimpiai-bizottság tornaszakosztálya a következő, jórészt atletikai számokból álló gyakorlatokat érti: 1. Ugrási számok: magas- és távolugrás, távmagasugrás, rudmagasugrás, távolugrás ruddal, hármassugrás. 2. Futási számok: gyorsfutás 100 és 150 méterre, gátfutás 100 méterre. 3. Dobások: kődobás 15 kg.-os kővel, súlydobás 10 kg.-os súlylyal, füleslabda hajítás 2 kg.-os labdával. 4. Súlyemelés 37.5 kg.-os súlylyal, mindkét karral. 5. Függeszkedés. Az értékelés a népszerű gyakorlatoknál 0—20-ig terjedő pontszámmal történik.

A tornajátékok, mint versenyek, május 28-tól június 4-ig fognak lefolyni. Férfiak részére háromfajta labdajáték, nők részére egy (a labdakosárjáték) szerepel a programmon. Az egyéni versenyek, mint már fentebb említettük, ló, korlát és nyújtón fognak lebonyolítani, míg a csapatversenyek a stockholmi versenyek alapelveinek szemmel tartásával fognak megrendeztetni, azon kikötés mellett, hogy az azokban résztvevők száma minimum 16, maximum 40, míg a gyakorlatok bemutatása legfeljebb 45 percet vehet igénybe. Az egyes nemzetek részére fentartott külön csapatversenyek gyakorlatainak bemutatására szánt idő szintén maximum 45 perc.

A MAFC IB. József nádor emlék-vívóversenye. A MAFC előkelő közönség jelenlétében rendezte a szokásos József nádor emlékversenyt és főiskolai bajnokságot a Műegyetem aulájában. A verseny — rendezőjének dicséretére — teljes mértékben megfelelt hivatásának, egybegyűjtötte a főiskolai vívóifjúság színe-javát, kielégítve szakembert, közönséget egyaránt. A verseny lefolyása gyors és precíz volt, Márkus, Dénes és Zielinszky rendezők elismerésre méltó munkát végeztek.

A József nádor emlékére kiírt örökös vándordíjat ezidén kilenczedikben rendezték meg, első alkalommal 1905. évben Werkner Lajos ismert bajnokunk védte. 1904-ben Gerde Oszkár, 1908 Pajzs Pál 1909-ben

Palotai Kovács Károly, 1911, 1912—13-ban három ízben folytatólagosan Benedek Géza nyerte.

Ezidén megakasztotta Benedek győzelmi sorozatát Schimkó Gyula, a Magyar Testgyakorlók Köre talentumos vivója, a Tudományegyetem orvosi fakultásának harmadéves hallgatója; nyerte a közoktatásügyi miniszter tiszteletdíját és a MAFC arany plakettjét. Második Benedek Géza (MAFC) lett, ki teljes tudásával iparkodott megvédeni a vándordíjat, holtverseny után az első helyért Schimkóval megvívott döntő assaut elvesztése folytán jutott a második helyre. Glykais Gyula (MAFC) ismert kitűnő tempocavationéval és gyors támadásával érdemelte ki a harmadik helyet. A negyedik Uhlyarik Jenő (Tud. Egy.) nyugodt munkájával és jó menzura tartásával tünt ki. Ötödik Paragh Béla (BEAC), hatodik Fröhlich Ferenc (MAFC), hetedik Loos Roland (Wien), míg nyolczadik Schwarcz Imre lett.

A főiskolai törbajnokság szintén nemzetközi jellegű volt, sőt Schindler Róbert (Wien) vitte is el az osztrákoknak. 24 résztvevő közül nyerte teljesen megérdemelten, kiforrott stilussal, biztos fellépésével. Helyezése meglepetést okozott azoknak, kik Lichtenec kertben várták a törbajnokság győztesét. A műegyetem rektorának értékes tiszteletdíját és a MAFC aranyplakettjét nyerte. II. Bauer Ervin (Tud. Egyetem) lett, szintén megelőzve a III. helyen végző Lichtenec kert Istvánt (Tud. Egy.), IV. Brachfeld József (Tud. Egy.), V. Loos Roland (Univ. Wien), VI. Zuna Andor (MAFC). Meglepetést keltett Fux (Wien) az elődöntőből való kiesése.

A verseny befejezéséül a bécsi főiskolai válogottak és a MAFC hármass kard- és tör csapat versenyét tartották meg. A tör csapat-versenyben a bécsiek Schindler Róbert, Laufer August, Fux Roman csapata 4 : 5 arányban erős küzdelem után győzte le a MAFC Zuna Andor, Lovas Pál, Dobó Pál csapatát, míg a kardcsapat-versenyt nagy fölényrel a MAFC Benedek Géza, Glykais Gyula, Fröhlich Ferencz csapata nyerte, miután a bécsiek Loos Roland, Laufer August, Schindler Róbert csapata hat vereség után feladta a reménytelen küzdelmet.

A II. ker. főreáliskola mezei versenye. Orkán-szerű szélviharban állottak starthoz immár harmadik ízben a középiskolai cross-countrysták a Margitszigeten

A versenyen, épügy, mint az előzőkön, megszokott kép tárult elénk: nagy mezőny, lelkes ifjarczok, elszánt finishek.

Az erők nagy és feltűnő egyenlőségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Tavaszmező-utcai többszörösen győztes csapat csak három ponttal tudta ellenfelét legyőzni. A helyszínen ugyan a II. ker. kereskedelmit hirdették győztesnek, ez azonban utólagos

számítások alapján vallótlannak bizonyult. A harmadiknak helyezett Röser-intézet csapata csonkán állott a starthoz s ha ez meg nem történik, — mutatja a csapat ottlevő három emberének kitünő helyezése, — biztosan nyeri a versenyt.

Itt említjük meg, hogy a verseny alatt, míg a futók egymással küzdöttek, az elhagyott értéktárgyakkal telt öltözőkben tolvaj kezek egész tömegét emelték el a diákok óráinak, pénzének és egyéb értékes tárgyainak.

Mindenesetre a jóhiszemű diákok a hibásak, hogy nem tettek kellő óvintézkedést, a dolog azonban szépen illeszkedik a sportpályáinkon évek óta történő lopások listájába.

A verseny rendezése elég jó volt.

Részletes eredmény:

Egyénileg: 1. Marschalko Teofil (Röser). Idő: 14 p. 17 mp. Táv: 4000 méter. 2. Korenek (II. ker. keresk.). 3. Varga (II. ker. keresk.) 4. Szczezanovszky (Röser). 5. Witt (II. ker. reál). 6. Koszta (Tavaszmező-utcai gimn.). 7. Molnár (Röser). 8. Gyurkovics (Tavaszmező-u. gimn.). 9. Komáromi (Tavaszmező-u. gimn.). 10. Major (II. ker. keresk.). Főlényesen nyerve.

Csapatversenyben: 1. Tavaszmező-utca állam főgimnázium (Koszta, Gyurkovics, Komáromi, Erdélyi, Sugár) 6, 8, 9, 11, 14 = 48 pont, 2. II. ker. felső kereskedelmi (Korenek, Varga, Major, Horváth, Száll) 2, 3, 10, 17, 19 = 51 pont. 3. Röser felső keresk. (Marschalko, Szczezanovszky, Molnár, Grosz, Lukács Loránd) 1, 4, 7, 23, 29 = 64 pont.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p. u.-ról. Érvényes 1913 október hó 1-től.					A vonatok érkezése Budapest nyugoti p. u.-ra. Érvényes 1913 október hó 1-től.							
vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	percz	vonat-neme	hová			
Délelőtt					Délelőtt							
154	5 00		szv.	Vác	151	6 05	szv.	Dunakeszi-Alag	165	12 50	szv.	Rákospalota-Újpest
152	5 15		"	Rákospalota-Újpest	721	5 15	"	Czepléd	137	1 20	"	Nagyvaros
122	5 25		"	Érsekújvár	728	5 35	"	Vecses	708	1 25	gyv.	Bukarest, Bázias
718	5 40		"	Szeged, Szolnok	725	5 45	"	Monor	167	1 45	szv.	Rákospalota-Újpest
1102	6 00		"	Esztergom	4103	5 50	"	Esztergom	505	1 50	gyv.	(Tóvis, Kolozsvár, Szatmár-Németi,
6502	6 30		"	Lajosmizse, Kecskemét	133	5 55	"	Nagyvaros	103	2 00	"	Paris, Wien
156	6 35		"	Rákospalota-Újpest	6701	6 00	"	Szolnok, Czepléd, Ócsa	4111	2 08	szv.	Esztergom
102	6 50		k. ost. exprv.	Wien, Paris, Ostende	901 ¹⁾	6 10	k. ost. exprv.	(Konstantinápoly, Belgrad	169	2 40	"	Dunakeszi-Alag
510	7 00		gyv.	Szeged, Stanislaw	701 ²⁾	6 10	"	(Konstantinápoly, Bukarest	171	3 00	"	Rákospalota-Újpest
1402	7 05		"	Zsolna, Berlin	153	6 25	szv.	Rákospalota-Újpest	6508	3 40	"	Kecskemét, Lajosmizse
104	7 55		"	Nagyvaros, Wien	6507	6 30	"	Lajosmizse	173	3 50	"	Rákospalota-Újpest
158	8 00		szv.	Dunakeszi-Alag	135	6 35	"	Vác	713	4 05	"	Temesvár-Józsefváros
708	8 25		szv.	Orsova, Bázias	1407	6 40	"	Berlin, Zsolna	139	4 10	"	Nagyvaros
712	8 40		szv.	Bázias, Karánsebes	503	6 50	gyv.	Marosvásárhely	4113	5 05	"	Esztergom
134	8 45		"	Nagyvaros	4105	7 10	szv.	Esztergom	175	5 15	"	Rákospalota-Újpest
4104	9 05		"	Esztergom	709	7 15	"	Bukarest, Bázias	121	5 55	"	Érsekújvár
114	9 15		"	Wien, Berlin	155	7 20	"	Rákospalota-Újpest	115	6 10	"	Wien, Berlin
160	9 45		"	Rákospalota-Újpest	125	7 25	"	Párkány-Nána	1408	6 20	gyv.	Berlin, Zsolna
162	11 00		"	Rákospalota-Újpest	727	7 30	"	Czepléd	177	6 30	szv.	Rákospalota-Újpest
6504	11 10		"	Lajosmizse, Kecskemét	501	7 35	gyv.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	707	6 35	gyv.	Orsova, Bázias
116	12 00		"	Wien	157	7 40	szv.	Vác	105	6 40	"	Wien
					6501	7 50	"	Kecskemét, Lajosmizse	107	7 10	"	Wien
					127	7 55	"	Párkány-Nána	711	7 45	szv.	Bázias, Temesvár
					113	8 10	"	Paris, Wien	179	8 00	"	Rákospalota-Újpest
					4107	8 15	"	Esztergom	731	8 05	"	Vecses
					719	8 40	"	Kiskülfélegyháza	4117 ³⁾	8 15	"	Piliscsaba
					129	8 45	"	Nagyvaros	143	8 20	"	Nagyvaros
					159	9 10	"	Dunakeszi-Alag	131	8 55	"	Párkány-Nána
					705	9 25	gyv.	Szeged	109	9 05	gyv.	Wien
					1401	9 40	"	Berlin, Zsolna, Pozsony	6505	9 30	szv.	Kecskemét, Lajosmizse
					4109	9 50	szv.	(Esztergom, Rákospalota-Újpest	181	9 35	"	Dunakeszi-Alag
					161	10 30	"	Szeged	509	9 40	gyv.	Szeged, Stanislaw
					715	10 45	"	Galánta	1401	9 45	"	Berlin, Zsolna
					119	11 25	"	Rákospalota-Újpest	4115	10 00	szv.	Esztergom
					163	12 00	"	Rákospalota-Újpest	145	10 25	"	Vác
									6513	10 30	"	Ócsa
									117	10 35	"	Wien
									717	11 00	"	Wien
									101	11 05	k. ost. exprv.	Temesvár, Bázias
									185	11 25	szv.	(London, Ostende, Paris, Wien
												Dunakeszi-Alag
A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről.					A vonatok érkezése Budapest-Császárfürdőbe.							
4002	5 55		szv.	Esztergom	4001	5 30	szv.	Dorog	4011	2 10	szv.	Esztergom
4004	8 54		"	Esztergom	4005	7 16	"	Esztergom	4013	5 20	"	Esztergom
					4007	8 20	"	Esztergom	4017 ³⁾	8 21	"	Piliscsaba
					4010	2 11	"	Esztergom	4015	10 07	"	Esztergom
					4012	6 20	"	Dorog				
					4016	11 03	"	Esztergom				

1) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.
 2) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
 3) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
 4) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon.
 2) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton.
 3) Vasár- és ünnepnapokon bezárólag november 10-ig közlekedik.

